

GORENJSKI GLAS

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA ZA
GORENJSKO

DRUGIČ NA OSMIH STRANEH

DEMOKRACIJA

SDZ
Slovenska demokratična zveza

INTERVJU Z JANEZOM JANŠO

Odprite strani

Temeljna banka Gorenjske

ljubljska banka

GORENJSKA BANKA
FORMULA PRIHRANKA

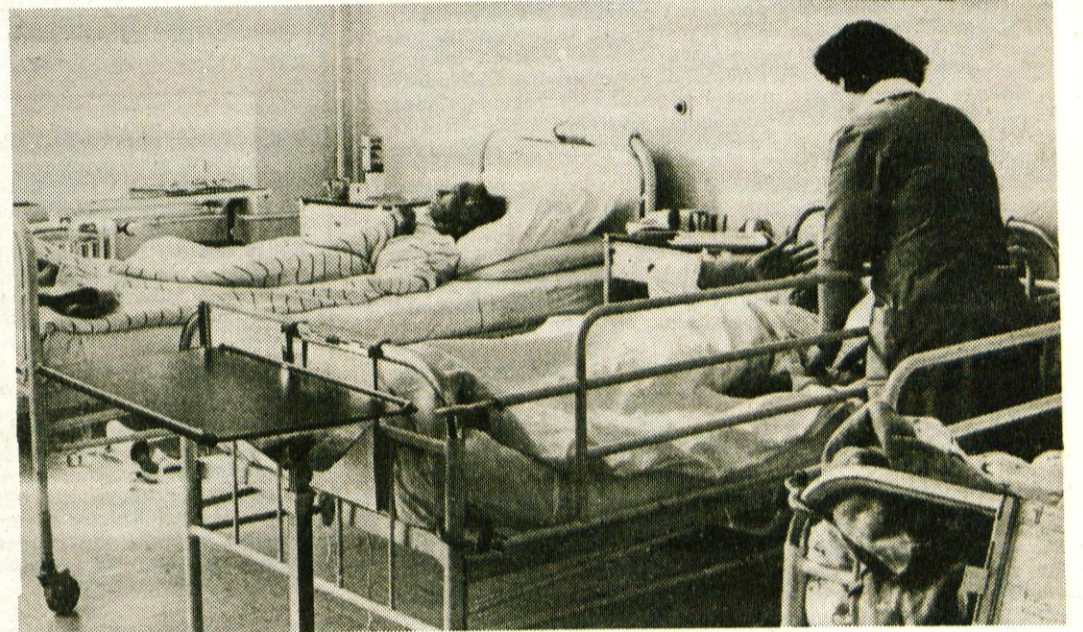
Pomladi še ni konec

Čeprav so ljubljanske mestne oblasti prepovedale ponedeljkov protestni shod na Trgu osvoboditve, se je zborovanje "zgodilo", le da v obliki javnih sej, plenarnih zasedanj in občnih zborov (z deset do dvajset tisoč udeleženci). Tisti, ki so se še pred odhodom na zborovanje obremenjevali z mislijo, da jih bodo na trgu pričakale "svinčene razmere", so se (skupaj z drugimi) razšli s spoznanjem, da ni bilo omebe vrednih incidentov in da to ni bil miting "Solevičevega tipa" niti ne miting ščuvanja h kršitvam in kaznivim dejanjem.

Če je bilo po marčevskem zborovanju v Cankarjevem domu pričakovati, da se bosta uradna politika in "združena slovenska alternativa" še kdaj znašli na istem političnem prizorišču, se to vsaj na ponedeljkovem javnem shodu ni uresničilo. Zborovanje je minilo kot govornica enega in kot monolog neodnega dela slovenske politike (opozicije), ki je priložnost izrabila ne le za protest zoper dachauski proces sodobnega časa, temveč tudi za javno izražanje svojih političnih stališč. Ni mogoče, da bi se z vsemi strinjali, med zrnjem je bilo tudi pleve, vendar je le treba imeti toliko demokratičnega poslušanja in priznanja, da samo kritika in konkurenca lahko ustvarjata lepše in boljše življenje, tisto, čemur politika modno

pravi politična in gospodarska prenova. Ta cilj se nam za zdaj zdi oddaljen kot lučka na koncu dolgega tunela, v katerem je vse polno sovražnikov, napadov na JLA in na sistem in v katerem vidijo večjega sovražnika v Janši in v vsej "četverci" kot v montiranem političnem procesu, v unitarizmu, centralizmu, socializmu trde roke in bede, v nepravni državi... Prav pozivanje na brezpogojno zavzemanje za pravno državo je v razmerah, ko oblast krši lastne zakone (protizakonitost vojaškega dokumenta) in smo priča dvojni morali, precej hinavski nasvet, ki ga alternativa ne sprejema - tudi zato ne, ker je politika lahko tudi umazana igra in ker je zaradi takšne igre v zaporu Janša, pogled skozi rešetke v socializem po meri ljudi pa se obeta še trem. Čeprav je ponedeljkovo zborovanje pokazalo prehodnost nekaterih idej in ujetost v lastno omejenost, je bilo osnovno sporočilo jasno in nedvoumno: ne gre le za usodo štirih, temveč za slovensko pomlad, za suverenost naroda, za našo svobodo... Prav zato bi slovenska politika morala bolj čutiti z lastnim narodom in mu bolj verjeti kot zvezni oblasti ter odločno in po moško reči - ne damo jih.

C. Zaplotnik

Na Jesenicah so zaprli oddelek za ušesa, nos in grlo

Strokovna napaka, ki je zakrivila smrt 7-letne deklice po operaciji mandljev in žrelnice na otolarinološkem oddelku jeseniške bolnišnice, je treba dokazati in kaznovati, ne pa zaradi nje zapirati bolniškega oddelka. Na Jesenicah trdijo, da smrt Maje Š. ni vzrok zaprtja omenjenega oddelka, pač pa globlji vzroki, med njimi tudi kadrovska zadrega: na oddelku dela en sam otolog, potrebovali pa bi vsaj tri. Zato so se v bolnišnici že februarja odločili, da oddelek začasno zapro. Enaka odločitev republiškega komiteja za zdravstveno varstvo po izrednem strokovnem pregledu na Jesenicah je prišla že post festum. Več o ozadju dogajanja na strani 8. - Foto: F. Perdan

Začetek javne razprave o spremembah slovenske ustave

Priložnost za sodobnejšo ustavo

Kranj, 11. maja - V Sloveniji bo do konca meseca javna razprava o osnutku dopolnil k slovenski ustavi. Gorenjska javna razprava se v bistvu začne danes, 12. maja, ko bo v Kranju ob 16. uri o ustavnih dopolnilih govoril predsednik slovenske skupščine in ustavne komisije Miran Potrč.

V kranjski občini bo po krajevni skupnosti 11 razprav, razen tega pa bodo po tovarnah. Prve razprave po krajevnih skupnostih bodo na sporedu v sredo, 17. maja. Ta dan bodo razprave v Cerkljah, Predvoru in v Goricah. 2. junija pa bo seja predsedstva občinske konference SZDL, na kateri bodo strnili javno razpravo. Iz Škofje Loke so sporočili, da bo razprava končana do konca maja, načrtujejo pa več specializiranih razprav. 22. maja bo o spremembah ustave govoril član republiške ustavne komisije dr. Ivan Kristan, v torek, 16. maja, pa bo ob 17. uri na Podnu javna tribuna, na kateri bo sodelovala članica republiške ustavne komisije Darja Lavtižar - Bebler. Programe razprav pripravlja

jo tudi v drugih gorenjskih občinah. V Trzinu so se na primer odločili, da bodo pripravili tri tematske razprave: za področje

družbenoekonomskih odnosov, za družbenopolitični sistem in za ustavnost, zakonitost ter pravosodje.

O ustavi bo govorila tudi v sredo, 17. maja, ob 16. uri na kranjski občini, kjer bosta sodelovala dr. Ciril Ribičič in dr. Zdravko Tomac. J. Košnjek

Problemska konferenca SZDL Slovenije

Priprave na Evropo devetdesetih let

Kranj, maj - Republiška konferenca SZDL Slovenije je sklicala problemsko konferenco "Priprave na Evropo devetdesetih let", ki bo v Ljubljani potekala v torek, 23. maja. Uvodno poročilo bo imel Viktor Žakelj, predsednik problemske konference, skupaj z vabilom pa so razposlali nekaj zanimivih referatov, nekaj je še objavljenih, vse skupaj pa naj bi po problemski konferenci natisnili v brošuri. Že prvi del referatov obeta, da na problemski konferenci ne bodo spregovorili le o gospodarskih, temveč tudi o drugih razsežnostih sodelovanja in vključevanja v Evropo.

Deska preusmerila dotok vode

Zadušitev dveh ton šarenk

Bled, 11. maja - V noči na ponedeljek se je v treh bazenih blejske ribogojnice zadušilo najmanj 2 tona šarenk. Katastrofa, za Zavod za ribištvo Ljubljana, ki ima v najemu ribogojnico v Zaki, je zjutraj opazil njihov delavec Marjan Beravs.

Miličniki z Bleda so skupaj z delavcem oddelka za zatiranje kriminalitete UNZ Kranj ugotovili plehek vzrok zadušenosti. Zunanji ograjene in varovane ribogojnice je ob potoku Mišca, ki napaja bazene, razbremenilnik. Najbrž nihče ne bo ugotovil, kako je deska v razbremenilniku preusmerila vodo v petek, namesto v strugo ribogojnice. Ker ni bilo svežega dotoka vode, so se šarenke začele dušiti in obračati na hrbte. Škoda je ogromna, uničeno je osemnajstmesечно delo delavcev Zavoda za ribištvo. Ti bi vse te ribe zlahka prodali po 36 tisoč dinarjev za kilogram znanim kupcem. Že lani je zaradi majhnega dotoka vode poginilo 80 kg potočnih postrvi.

Takrat so s takojšnjim ukrepanjem preprečili še večji pogin. Neuradno smo izvedeli, da bodo

škodo v največji meri nosili sami, saj z Zavarovalnico nimajo sklenjene ustrezne zavarovalne police. Ponedeljkova nesreča pa

je najbrž zadosten vzvod, da bodo primerno uredili tudi zunanji razbremenilnik, da bi se izognili novim poginom.

Besedilo in slike: Mirko Kunšič

Letošnja druga prireditel

Kranj, 11. maja - Prihodnji teden v torek bodo v Kranju odprli drugo letošnjo specializirano sejmsko prireditel - 14. mednarodni sejem kooperacij, trgovine in drobnega gospodarstva. Čeprav na področju poslovnih kooperacij, edini tovrstni sejmski poslovni usmeritvi v državi, tudi tokrat ni čutili še bistvenega napredka, pa prireditelji napovedujejo novosti, s katerimi se bodo na tem področju predstavile Slovenijales, Iskra, Merkur Kranj, Železarna Jesenice in Primex iz Nove Gorice. Novost je vsekakor nastop Stanovanjske zadrage Kranj z informacijskim sistemom in stiki z združniki. Strokovno usmerjen sejem, ki bo odprt do 19. maja, pa bodo dopolnjevale tudi nekatere razstave inovacij za stabilizacijo, livarne iz Varaždina, domače umetne obrti Kokre iz Kranja, likovnikov in kamnoseških izdelkov. Poslovni dan pa bosta pripravila Slovenijales in kranjski Merkur. Slednji bo predstavil stroje za popravilo obutve, naprave za hladno spajanje in video igralne avtomate. A. Ž.

Velika gneča na fakultetah

Petina kandidatov bo praznih rok

Kranj, 11. maja - Obe slovenski univerzi, ljubljanska in mariborska, sta za bodoče bruce razpisali skupaj 10.050 prostih mest, po številu oddanih prijavnih za vpis pa smo izračunali, da je kandidatov za redni študij kar dobra petina preveč; od tega je gorenjskih "maturantov" 1225 ali desetina v slovenskem seštevku.

Spisek fakultet, ki se jim zaradi prevelikega navala obeta omejitve vpisa, je tako obširen, da je boljše pogledati, kje sploh je še kaj prostora: vzgojitelj predšolskih otrok, gradbeništvo in kemija, glasbena pedagogika, živinoreja, geodezija, matematika, pedagoška fizika, politologija, filozofija, pedagogika, slovenski jezik in še peščica študijev. H. J.

14. SEJEM KOOPERACIJ INDUSTRIJE, TRGOVINE
IN DROBNEGA GOSPODARSTVA

KRANJ,

16. - 19. 5. 1989

- poslovno strokovno informativna prireditel
- razstava domače in umetne obrti
- področje stanovanjske izgradnje

V ponedeljek je bila v Ljubljani namesto prepovedanega zborovanja v podporo Janši, Tasiču, Borštnerju in Zavrlu javna seja republiške konference ZSMS. Udeležilo se jo je več kot 20.000 ljudi. (Več na 8. strani). Foto: G. Šinik

Na poti k drugemu srečanju

Mene so zaprli, Miha ne bodo...

Besnica, maja - France Okorn - Mežnarjev ata iz Besnice je najstarejši že nekaj časa v tem delu kranjske občine. 6. aprila letos so ga obiskali predstavniki krajevne skupnosti in mu podarili sliko za 95. rojstni dan.

dal je, da so ga med vojno v Besnici postavili za župana. »Tako kot je zdaj Miha Sušnik, s katerim sva danes prišla k vam,« v šali pripomni. »Ja, samo, da so mene takrat

potem kmalu zaprli, Miha pa ne bodo. Včasih so bili hudi časi; pa tudi danes je draginja vedno večja in ljudje so spet nezadovoljni. 1. maja pa takrat nismo smeli praznovati.« Kljub 95 letom France danes še ho sto ravna in butare dela. Tudi v Kranj se še z avtobusom zapelje, nazaj pa gre potem kar peš. Hec in dobra volja sta najbolj pomembna za dolgo življenje. Želodec si je pozdravil z jedilno sodo. Kar precej in dolgo je tudi kadil, zadnjih petnajst let pa ne več. »ker so se te razvade že ženske navzele. Sicer pa o ženskah vse dobro. Če sem že hud, sem na kure, ki jih moram loviti, ker k sosedu uidejo,« hudomušno pristavi. Ponosen je na medaljo zaslug za narod, ki jo je dobil 1962. leta in na srebrno spominsko značko OF iz 1983. leta. Zdaj pa so mu v krajevni skupnosti podarili še sliko. »Saj zdaj bolj »fejst« zgledate, kot pred petimi leti, ko je bilo 90 let,« pristavi Miha Sušnik. Pa mu France hitro odvrne: »Ko jih bo sto, bom pa še bolj »fejst.«

Zakaj pa ne, saj bo takrat šele drugo srečanje z Abrahamom. Pa tista naj velja do takrat: hec in dobra volja, ne pa kure in jeza. Mar ne, France?!

A. Žalar

Žalost se je naselila na Setničarjevo domačijo

Za Mirom še tečejo solze

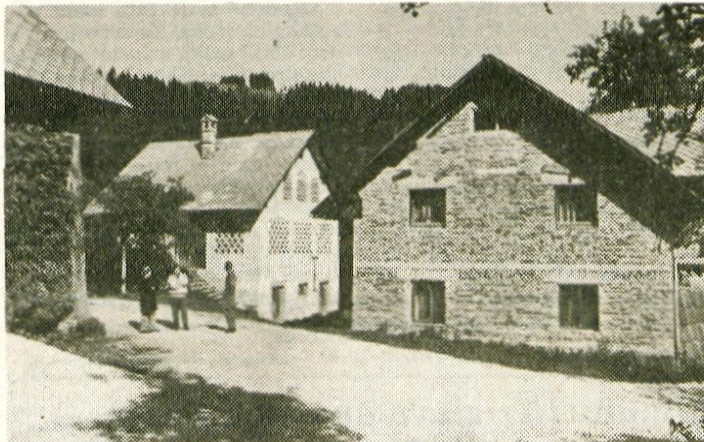
Bukov vrh, 9. maja - Kmetija je ostala brez naslednika, domačija in skupno 36 hektarov zemlje pa je ostalo izključno breme staršev, 61-letnega Alojza Setničarja in mame, 60-letne Marije Setničar. Pomagajo ji mama, kolikor je v njihovi moči, hčerke in zetje in sorodniki. Vendar rana, ki jo je globoko zarezala Mirova nesrečna smrt, ostaja nezaceljena.

Korak je zastajal, ko sva se s fotoreporterjem bližala k domačiji na dnu globeli v Bukovem vrhu nad Visokim v Poljanski dolini, 700 metrov visoko. Ni namreč prijetno, čeprav človek doživi v življenju marsikaj, stopiti k hiši, ki jo je doletela nesreča. In Setničarjeve je to doletelo. Sin Miro je umrl na jugoslovanski bolgarski meji, ponesreči ustreljen, kot pravi v poročilu. To se je zgodilo 19. aprila zvečer, ko se je Miro vračal s patrulje ob meji. Zadržan je, ker bi bil pokojni Miro prav na današnji dan, 9. maja, že doma z odsluženja vojaškega roka.

res, da nameravamo sedaj sina odkopati in ponovno ugotovljati vzrok smrti. Tega nečemo. Hotela pa sem ga videti v krsti, kar so nam prepovedali. Saj sem vendar njegova mama in imam pravico videti svojega sina...

Se je kdo od enote, kjer je služil Miro, še kdaj oglasil. Imate mogoče kaj vesti, kaj je z Mirovim tovarišem, ki je usodno sprožil puško? Ste kdaj pomislili, da bi se sinu kdaj kaj takšnega zgodilo, sprašujemo očeta.

»Nikdar se nisem bal, da ne bi prišel domov. Rekel sem si: še sreča, da ni šel na Kosovo, kjer bi bil v večji nevarnosti. Tu na meji je

še hodil v službo (bil je avtomehaničnik pri Paulusu v Škofji Loki), potem pa bi ostal doma. Vsakič, ko je prišel iz službe, je takoj poprijel za delo. Tudi zadnjič, ko je odhajal, mama je rekla: samo zdrava bodita, saj bom kmalu doma! Vse svoje prihranke je vlagal v kmetijo. Večino strojev imamo. Tudi težji traktor smo kupili, da bi lahko delali tudi v grapah. Mladi so priložnejši za stroje. Jaz sem vedno starejši in zadnjič bi se kmalu s samonakladalno prikolico prevr-

nil. Upali smo v sina, na njem gradili, sedaj pa se nam je vse skupaj podrl. Življenje, ko odide, se ne vrne in nobena stvar, noben denar, življenja ne vrne. Prav ukletu je vse skupaj. Prvi otrok, ki se nama je rodil, je bil fant in je umrl, Miro pa je bil najmlajši, pa mu tudi ni bilo usojeno živeti,« pravi Setničarjeva mama in oče, ki jima je tragedija tako hudo zagrenila življenje.

J. Košnjek, sliki: F. Perdan

»To je nekaj groznega, za besedami se ne da opisati. Ne verjamem, da ga ni več, pa tudi nihče doslej me še ni popolnoma prepričal, da je bila res nesreča. Miro je bil pred tem en teden na nagradnem dopustu in 10. aprila se je poslovil. 16. aprila nam je zadnjič pisal in dejal, da se ima sedaj boljše, da mora še redno hoditi na stražo in da ima sedaj več miru. 19. aprila se je pripetila nesreča. Naslednji dan smo zvedeli za smrt. Miličnik nam je prišel povedat in pokazal nam je telegram. Prav tisti hip, ko smo zvedeli za to novico, sem brala njegovo zadnje pismo. Z možem sva šla potem v škofjelško vojašnico, kjer so naju že pričakovali. Komendant je bil zelo prijazen, šel nama je na roke, klical v Mirovo enoto. Prišli so tudi na sinov pogreb. Tudi dva vojaka iz Bosiljgrada, kjer je Miro služil vojsko, pa en oficir, in predstavniki škofjelške občine. Pa kaj to pomaga. Sina nama ne more nihče več vrniti,« je pripovedovala mama. »Ni

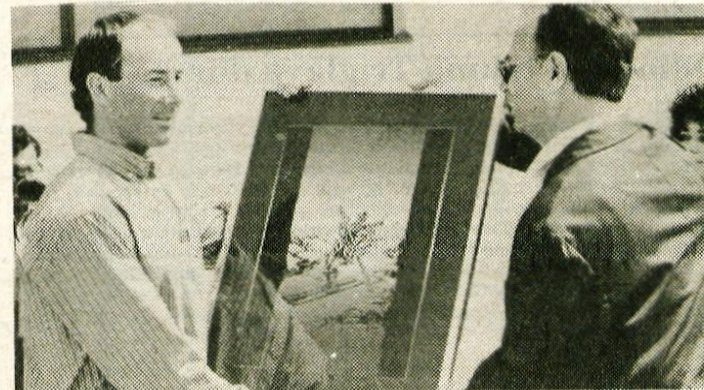
bolj varen. Za tovariša iz enote, ki je sprožil puško, pa niti ne vem, kako mu je ime in kje je sedaj. Takrat so nam rekli, da je v priporu. »Ni me strah, groza me je. Ko sem zadnjič slišala pok, me je kar streslo. Se med vojno, ko so nam nad glavo živžgale kroglice, me ni bilo tako groza. Ker je mož ponoči v službi, je vratar na loški kladnici, hčerke poskrbijo, da ponoči nisem sama,« pravi mama.

Kdo bo sedaj prevzel domačijo, ko Mira ni več?

»Sama bova skušala peljati kmetijo naprej. Skušala bova držati in čakati, da bi mogoče kdo od vnukov poprijel za delo. Imava sicer še tri hčerke, vendar so vse že poročene. Jaz grem 29. junija v penzijo in malo lažje bo šlo na kmetijo. Pogrešamo Mira, njegovih rok in volje. Ko je odhajal od doma, je dejal, da bomo junija začeli popravljati hišo. Skoraj ves material imamo že skupaj. Dokler bi bila še midva pri moči, bi Miro

Elanovi smučarji v Begunjah

Begunje, 9. maja - Najboljši alpski in nordijski smučarji, ki tekmujejo na smučeh begunske tovarne, so bili ves ta teden gostje Elana. V terek je bila v tovarni krajša slovesnost, na kateri so Ingemarju Stenmarku izročili ob koncu športne poti in za dolgoletno zvestobo Elanu lepo spominsko darilo. Sicer pa so si smučarji, med katerimi so bili tudi Bittner, Furuseth in naši za Matejo Svet na čelu, ogledali Gorenjsko in si dneve Elanovega tabora popestrili z različnimi športnimi tekmovanji in obveznostmi, ki jih imajo do tovarne. Predvsem pa je bilo to Elanovo darilo za njihove uspehe v minuli sezoni. Foto: Gorazd Šinik

Predsednik delavskega sveta Elana Vinko Selčan izroča Stenmarku spominsko darilo.

Zahodnonemški smučar Armin Bittner podpisuje plakat delavkam Elana.

PETKOV PORTRRET

Ivan Petrič

Kdor se vrsto let razdaja v društveni in družbenopolitični dejavnosti, je vajej prejemati tudi priznanja, ki so poleg zadoščenja nemara edina nagrada. Toda troje priznanj v pol leta in še četrto na obzorju so vendarle veliko presenečenje celo za prekaljenega in predanega aktivista, kakršen je Ivan Petrič. Letos so se mu z zlato plaketo Turistične zveze Slovenije oddolžili za dolga leta dela v turistični dejavnosti. Dobil je tudi zlati znak Rdečega križa, za delo v domačem kraju so mu pred kratkim prisodili plaketo

svetov krajevnih skupnosti pod Krvavcem. Četrto priznanje prihaja za dolgoletno sindikalno delo. Ivan Petrič, zdaj zaposlen na Zavodu za socialno medicino in higieno, dela v sindikatu domala od prvega dne zaposlitve, izvršnim odborom je predsednikoval četrto stoletja. Za sindikat kot da je rojen - kardakoli je menjal službo, vselej so ga v novem kolektiviu odkrili in ga predlagali v sindikalne organe. Donekadna je bilo v tej organizaciji še prijetno delati: delavci so ji zaupali, celo mladi ljudje so radi sprejemali zadržitev, zdaj pa ji spričo odčitivje in neučinkovitosti obračajo hrbet.

Ivan Petrič je še sindikalist starega kova, ki depimo ne verjame v danes učinkovito sindikalno orožje - štrajk, saj je prepričan, da se da o plačah, standardu, odnosih tudi drugače pogovarjati. Hkrati pa prekaljeni sindikalist tudi priznava, da v današnjih inflacijskih okoliščinah sindikat lahko kaj malo stori za boljše delavske plače. »Za večji vpliv in zaupanje, ki bi ga morala zbuditi zlasti pri mlajših delavcih, ki prevzemajo krmilo, se organizacija mora prenoviti,« zatrjuje sobesednik. »Sindikatu se ne bi smel bati večje odgovornosti in vodilnejše vloge v delovni organizaciji, vendar bi si moral naložiti pomembnejše naloge, kot so izleti in rekreacija. Poglavljal naj bi se v delovna razmerja, biti odgovornejši pri zaposlovanju in slediti delo vseh organov v delovni organizaciji.«

Ivan Petrič pomni boljše sindikalne čase, ko so ljudje v njem še z veseljem delali. Rad se spominja tudi nekdanjih sindikalnih srečanj, ki so družila delavce in jim omogočala izmenjavo različnih mnenj, in prvomajskih slavij, ki so bila nekdanj resničen simbol delavstva. »Zame je prvi maj to še vedno,« pravi sogovornik. »Osebnostna praznovanja in paradni vožnji AMD v Cerkljah, letos pa sem se udeležil slavlja na Joštu. Tudi do priznanj imam spoštljiv odnos, saj zaokrožujejo neko delovno obdobje ne le posameznika, vsega kolektiva, hkrati pa spodbujajo, da še ne izprežeš. Sindikatu zdaj resda ne predsedujem več, ker sem prevzel dolžnosti v koordinaciji Gorenjskega zdravstva, še vedno pa rad sodelujem, pomagam, svetujem, če je kateremu mlajših sindikalnih aktivistov do mojih izkušenj.«

Mladim Petrič zaupa, da bodo našli pot... Neobremenjeni so, nepokvarjeni, zdravega razmišljanja, morda jih le ne znamo prav spodbuditi. Svoja otroka je sobesednik znal usmeriti na pot, ki jo je sam hodil več kot 30 let, čeprav je šlo veliko prostega časa za neskončne sestanke, čeprav so ure, prebite pri delu za skupnost, brezplačne. Moralna priznanja na eni strani in zadoščenje, če skupnost nekaj koristnega doseže, sta edini plačili.

D. Z. Žlebir

Mateja Svet, Camila Nilsson, Grega Grilc in Sašo Robič, del udeležencev Elanovega tabora, med ogledom proizvodnje plovil v begunjski tovarni.

Ingemar Stenmark s svojo novo izvoljenko.

SREDNJA GRADBENA ŠOLA KRANJ, Cankarjeva 2

Srednja gradbena šola Kranj, vabi k sodelovanju 1. DIPLOMIRANEGA GRADBENEGA INŽENIRJA predavanje strok. gradb. predmetov 2. UČITELJA TELESNE VZGOJE v povezavi z obrambo in zaščito

Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom oziroma po pogodbi.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh od dneva objave razpisa na naslov: Srednja gradbena šola Kranj, Cankarjeva 2.

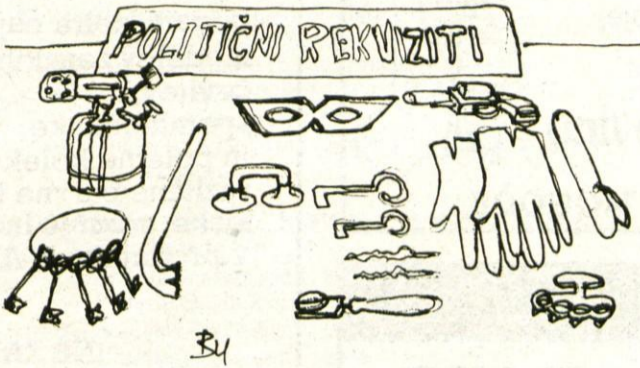
TEMA TEDNA

Lopovi, združite se!

Ko bi ruska satirika Ilf in Petrov živel v današnji Jugoslaviji in v naše novodobne razmere locirala velikega in nesmrtnega kombinatorja Ostapa Benderja, ne bi spisala le eno samo Zlato tele, ampak najmanj petsto nadaljevanj na neusahljivo temo naše politične, gospodarske in partijske prenove.

Denimo: komajda da je kje na tem planetu kakšna država, kjer bi odsluženi politiki izdali toliko spominov in bi ta silna memoarska produkcija dvignila toliko prahu kot pri nas.

A da boste vsaj malce vedeli: Koča Popović je na vprašanje, če je bil s Titom sam tedaj, ko mu je sporočil svojo nepreklicno odločitev, da se za vedno umika, odgovoril: »Da. Razgovarali smo u četiri oka, to je bila i moja želja. Doduše, kad sam stigao u Beli dvor gde je taj susret održan, u kabinetu Titovog sekretara čekao me je Stane Dolanc (tada sekretar IK CK SKJ).

svoje saosećanje in nadu, da će dobiti i ovu biku... Posredno su do mene dolazile informacije, da je onako teško bolestan, pročitavši moj telegram, čak i zaplakao...

Tito je slutil, kakšni kadri se sučejo okoli njega in kaj se utegne zgoditi, a v še tako mračnjaskih sanjah si ne bi mogel predstavljati, da bo najvišji partijski šef Stipe Šušter leta 1989 naštel in ta teden tudi javno razglasil, da je samo Politika objavila 700 sestavkov, ki so Šušterja napadali, žalili in sumničili!

Kaj si pri tem mislijo državljani, je druga stvar. Beda in siromaštvo, ki se nezadržno širi po vsej državi, jih bosta prej ali slej prisilila k popolni ravnodušnosti.

Pravi lopovi pa so vedno anonimni in skriti za izvrstnimi maskami, kar je vedel že premeteni Ostap Bender in jih pod bojnim geslom »Ideje naše - denar vaš«

In znabiti, da nihče niti ne bo več reagiral, če bo kdo tudi pri nas z velikimi črkami in na javnem mestu povzel za nas seveda nesramni, žaljivi in seveda ničemer podobni grafit, ki se je pojavil v Buenos Airesu:

»Lopovi, združite se - država ne trpi konkurence!«

D. Sedej

GLASBENA LESTVICA RADIA ŽIRI

Lestvico lahko poslušate na Radiu Žiri v sredo, 17. maja, od 16. do 19. ure. Gost oddaje naj tokrat ostane skrivnost.

Domača lestvica

- 1. Don Juan - Rdeča roža
2. Neda Ukraden - Ponoč je
3. Bojan Rakovec - Justina
4. Veter - Bela nevesta
5. Pop design - Ljubim te
6. Jasna Zloković - Sve ove duge godine
7. Big ben - Hvala ti, mama
8. Vlado Kalember - Suzana
9. Romeo - Bela zobna ščetka
10. Sank rock - Metulj

Lestvico ureja Nataša Bešter

Novi predlog: Riva - Rock me

Tuja lestvica

- 1. Marc Almond and Gene Pitney - Somethings gotten old of my heart
2. Boss - When will I be famous
3. Julio Iglesias - Love is on our side again
4. Yazz - The only way is up
5. Madonna - Like a prayer
6. Kylie Minoque - Got to be certain
7. Tanita Tinkaran - Twist in my sobriety
8. Patrick Swayze - She's like the wind
9. C.C. Catch - Only it's a hearteack
10. Robin Back - Jelefus harts

Novi predlog: Thomas Forstner - Nur ein lied

Med vašimi dopisnicami smo izžrebali Majo Draksler, Zsavska 36/b iz Kranja. Nagrado bo dobila v Kozmetičnem salonu Barbare Weber v Škofji Loki.

KUPON

Ime in priimek .....
Naslov .....
Glasujem za .....

ANEKDOTA

Strogi sodnik

Mazarin, kardinal in francoski državnik italijanskega rodu, je dejal o zelo strogem predsedniku sodišča Le Coigneuxu: »Ta človek je tako prežet s svojo sodno vsemočnostjo, da mu je pri razpravah vedno hudo, ker ne more obsoditi obeh strank!«

Dahnili so da:

Na Jesenicah: Irena Miko in Roman Udir z Jesenic; Sabina Malkoč in Sajim Čahut z Jesenic; Mateja Kelih in Egon Kepic z Jesenic; Veronika Bartelj in Peter Pšenica z Jesenic; Ana Horvat in Neven Selič z Jesenic; Marjeta Triplat in Branko Lužnik z Breznice; Polona Razinger in Zoran Zidarevič z Jesenic.

V Škofji Loki: Rozalija Rupnik in Pavel Bogataj iz Žirov; Metka Dolinar in Valentin Končan iz Škofje Loke; Anita Mohorič in Mitja Mihelič iz Železnikov; Milena Likar in Jernej Čemažar iz Davče; Ivica Božnar in Anton Burjek iz Gorenje vasi; Mojca Šubic in Pavel Benedičič iz Dolenjega brda; Metka Platiša in Danilo Slabe iz Podjelovega brda. Čestitamo!

NAGRADNA KRIŽANKA

Za današnje nagradno križanko razpisujemo naslednje nagrade:
1. nagrada: 100.000 dinarjev
2. nagrada: 50.000 dinarjev
Tri tretje nagrade po 30.000 dinarjev
Rešitve pošljite do srede, 17. maja, na naslov: uredništvo Gorenjskega glasa, Moše Pijadeja 1, 64000 Kranj (za nagradno križanko).

ljubljanska banka

GORENJC IN BANKA FORMULA PRIHRANKA

NAŠIM KOMITENTOM NUDIMO RAZNOVRSTNEJŠO KREDITNO PONUDBO OSNOVNI POGOJI:

- občan mora biti varčevalec LB TBG,
- kreditira se le nove proizvode (razen avtomobilov),
- višina kredita ne more biti večja od predračunske vrednosti,
- maksimalna doba varčevanja kreditov je od 24 mesecev ne glede na namen varčevanja,
- Za kredite na podlagi prodaje deviz veljajo nekatere specifičnosti:
• kredit se pridobi na podlagi prodaje deviznih sredstev banki,
• maksimalna doba varčevanja je 12 mesecev,
• sredstva dinarske protivrednosti in sredstva odobrenega kredita se nakažejo na račun občana.

TRGOVINA

Temeljna banka Gorenjske

Large crossword puzzle grid with various clues in Slovenian and English, including words like 'STARO GRŠKI KIPAR', 'OBSEŽNA INSTRUMENTALNA SKLADBA', and 'PRIPADNIK ALARODOV'.

KOVINOTEHNA

blagovnica FUŽINAR
Jesenice

Na zalogi imamo
veliko izbiro

NERJAVEČE POSODE

(uvoz iz Italije)

6 mesečni
brezobrestni kredit

20 % popust, pri plačilu z gotovino

NEMOGOČE JE MOGOČE, NEMOGOČE JE MOGOČE,

lesnina

V salonu Lesnine v Kranju
so pripravili izredno
prodajo toplih podov z
manjšimi tovarniškimi
napakami. Nakup je zelo
ugoden, sa je cena za
kvadratni meter samo
29.616 din.

Zaloge so omejene, zato
v Lesnini svetujejo, seveda
če potrebujete topli pod,
da jih takoj obiščete.

Vabi vas salon pohištva
na Primskovem.

murka

STARO ZA NOVO

ocenjevanje starih
vozil v LESCAH
od 15. do 18. ure

RENAULT

alpina®

NOVO

Bogata izbira najnovejših
modelov ženskih
čevljev iz
spomladanske
in poletne kolekcije,
različne barvne kombinacije,
nizke, srednje in visoke pete
v prodajalnah ALPINE

NE ZAMUDITE POSEBNE UGODNOSTI —
možnost nakupa na tri obroke brez obresti

VIDEOTEKA

KLJUČAVNIČARSTVO
Gorenjska c. 19/a
64240 RADOVLJICA

Komisija za medsebojna delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

RAČUNOVODJA

pOGOJI: končana ekonomska srednja šola (V. zahtevnostna stopnja),
4 leta delovnih izkušenj v stroki in 60 - dnevno poskusno delo.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas. Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi na gornji naslov.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po poteku razpisa.

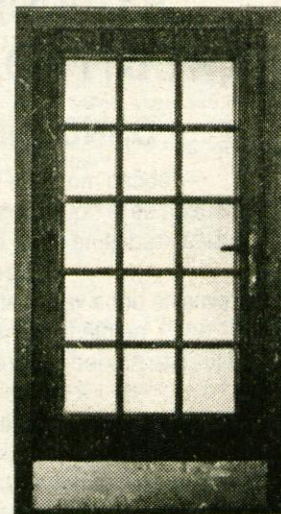
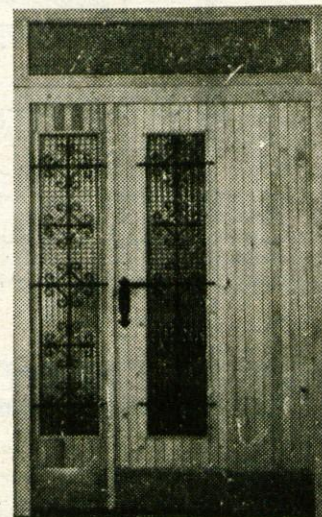
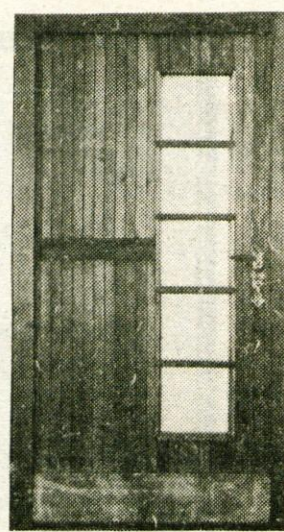
Naš ključ- vaša rešitev

BOGATA IZBIRA
STAVBNEGA POHIŠTVA

- okno INO-M
- okno VO
- polkna GN
- izolacijske omarice z roletto IROS
- garažna vrata, dvižna (daljinsko upravljanje)
- nadsvetlobe in stranske svetlobe
- mreža proti insektom
- sobna vrata, masivna
- sobna vrata, vezana
- vhodna vrata MD
- garažna vrata MD, dvokrilna

inles · RIBNICA

61310 RIBNICA
Tel.: (061) 861-411. Teleks: 31-262 yu
Telefaks: (061) 861-603

**IZREDNO
35 % GOTOVINSKI
POPUST**
za standardna vhodna
in garažna vrata

20 % POPUST
za gotovinsko
plačilo
**6 mesečni
KREDIT**
BREZPLAČNI PREVOZ
za večje nakupe

- okna TERMOTON in JELOBOR SU
- notranja, vhodna in garažna vrata
- polkna, rolete, žaluzije
- montažne stene
- lesene obloge
- vrtno garniture
- dopolnilni program

JELOVICA

Lesna industrija, Škofja Loka, tel.: 064/631-241
telex: 34579 yu lilej, telefax: 064/632-261

France Bučar

Pred konfrontacijo?

Uvodna beseda na ustanovnem zboru ljubljanskega odbora

Foto: Gorazd Šinik

Politično življenje v Sloveniji v obdobju zadnjih nekaj let bi lahko opredelili kot začetni proces notranjega preurejanja v celotni družbeni zgradbi, ki naj bi pripeljalo do novih oblik družbenega sožitja, drugačnega odločanja o vprašanjih tega sožitja, novih nosilcev družbenega razvoja, utemeljenih na novih pogledih na položaj in vlogo človeka v družbi in svetu.

Da je prišlo do sprožitve teh procesov pojasnjuje neuspeh real-socializma, ki se odraža v naši družbeni ureditvi in politiki upravljanja, in to na vseh točkah in na vseh področjih. Tako porazna negativna bilanca ne pušča nobenega dvoma o tem, da je obstoječi družbeni sistem neustrezen in zgrešen v samih temeljih. To pa ima za nas Slovence še posebno usodne posledice, saj smo na ta način ogroženi v našem nacionalnem obstoju.

Na logični ravni je nasledek takega spoznanja prav tako povsem jasen. Družbeno politični sistem kot celoto je treba zavreči in družbeno zgradbo postaviti na povsem nove temelje. Pri tem pa ne pridejo v poštev reforme, saj sleherna reforma sprejema temelj obstoječega kot ustrezen in so tako potrebni le nekateri popravki v notranji zgradbi ali v delovanju. Rešitve zato v tej smeri ni.

Na ravni družbene stvarnosti pa tak zaključek ni sprejemljiv: če je ideologija real-socializma legitimacija za monopol oblasti, ki si jo prisvaja partija kot nosilec in usmerjevalec družbenega razvoja. Zavrnitev real-socializma kot ustreznega modela za družbeno upravljanje, ki se kaže v praksi kot zahteva po odslovlitvi partije z odra družbenega dogajanja, pomeni dejansko revolucijo nasproti sedanjemu stanju.

Tako daljnosežnih, čeprav edino logičnih zaključkov, ni potegnil nobeden od družbenih udeležencev, čeprav je videti kot splošno sprejeto soglasje, da v okviru dosedanjih metod upravljanja in družbene struktiranosti ni mogoče več naprej.

Vsekakor takega zaključka ni napravila partija. Pripravljena je na reforme, celo zelo daljnosežne. Toda z bistvom problema se seveda ne mo-

re in ni pripravljena soočiti, saj bi pomenil njen odhod. Bistvo problema namreč ni v ustreznosti takšne ali drugačne politike (npr. administrativno ali tržno gospodarstvo in pod.), pač pa v tem, da samo ona lahko odloči o tem, kakšna politika je najbolj ustrežna. Torej njen monopol odločanja, ki je tudi v končni posledici, edini razlog njenega in vsega družbenega neuspeha: onemogočene so izbirne možnosti, ki bi prihajale iz virov, neodvisnih od njene volje.

Takega daljnosežnega zaključka niso napravili tudi kritiki njenega neuspeha. Še vedno pristajajo na socializem. Tudi oni so za reforme. Spoznanje, da je socializem možen samo kot real-socializem, ali pa sploh ne, nikakor še ni prodrlo v zavest pretežne večine ljudi. Socializem je zanje še vedno obet neke bolj pravične, nekonfliktne in humane družbe. Zato tudi oni sprejemajo izhodišče, ki je v bistvu enako partijskemu: z reformami spremeniti sedanjí sistem. V reformnih pogledih so marsikje bistveno bolj radikalni kot partija, v velikem številu vprašanj pa vidijo rešitev drugače in drugje kot partija.

Toda te razlike niso bistvenega pomena. Bistvenega pomena je enotnost v izhodišču: v reformah, kar povezuje tako partijo kot njene »dobronamerne« kritike v še vedno homogeno skupnost. Pripravljenost sodelovanja je obojestransko sprejemljiva. To daje partiji na eni strani še vedno popolno možnost obvladovanja političnega življenja, možnost izjemno visoke manipulacije in tudi sklicevanje na podporo, ki da jo uživa pri večini ljudi. Verjetno bi partija danes dobila sleherne, tudi svobodne volitve, pa tudi referendum o kateremkoli vprašanju, celo brez posebnega ustrahovanja in pritiska. (Čeprav se enemu in drugemu ne bi odrekla.)

Povezuje pa ju še en skupni dejavnik: odpor proti hierarhični podrejenosti svojemu centru v Beogradu na strani partije, ki ji s svojo togostjo, centralizmom in unitarizmom onemogoča, da bi se prilagajala položaju doma in si s tem zagotavljala bistveno bolj varen položaj pri krmlju oblasti - zlasti odpor proti ekonomskemu izkoriščanju ter stalnim pritiskom za poenote-

Foto: Gorazd Šinik

nje v nekem jugoslovanstvu na strani slovenstva, ki v sedanji funkciji deluje izrazito genocidno. Oba v tem pogledu povezuje tudi obojestransko napačno nerazumevanje vzrokov, zakaj so odnosi med Zvezo in Slovenijo takšni, kot so, namreč nerazumevanje, da drugačni ne morejo biti: centralizem in poenotenost, svojevoljno razpolaganje z ustvarjenim narodnim dohodkom, njegovo prerazdeljevanje v cilju čim večje poenotenosti ne glede na ekonomske rezultate, spadajo med bistvene sestavine real-socializma. Tudi v tem pogledu je rešitev slovenske državnosti in suverenosti v diametralnem nasprotju z obstojem real-socializma. Dokler imamo opraviti z real-socializmom, za slovenstvo ni rešitve. Tu ne pomagajo nikakršna prepričevanja, »napredni« modeli, ki naj bi bili vzorec za vso Jugoslavijo, itd., kot je na drugi strani za jugoslovanske hegemoniste, ki si želijo Slovenijo podrediti in jo asimilirati, od vseh doslej poznanih sredstev real-socializem daleč najbolj obetaven: ustvarja ne samo politično nadoblast, ampak istočasno obojenemu narodu spodreže vse ekonomske korenine, saj temelji na družbeni lastnini, ki je v bistvu samo drugo ime za lastninski monopol partije. Tudi na tem področju so reforme samo beg od resničnosti.

Doslej je ta poenotenost v izhodiščih lahko vodila do tega, da do kakih večjih notranjih konfliktov ni prišlo. Partija je lahko celo širokogrudno dopustila nastajanje alternativnih gibanj, novih političnih zvez - vse seveda v okviru obstoječega sistema. Zato obvezno vključevanje v SZDL, hkrati pa celo zaželeno sodelovanje v njenih dejavnostih. Vse dokler je v okviru obstoječega oz. reform, ki zagotavljajo nadaljevanje obstoječega. Seveda pa prav zato tudi ni prišlo do nikakršnih premikov v družbenem življenju. Kriza se stopnjuje, ne samo nadaljuje, partijsko vodstvo pa se pred vso domačo in tujo javnostjo ponaša s svojo liberalnostjo in demokratizmom. V bistvu pa se ni spremenilo prav nič. Ne se pri tem slepiti z relativno večjo svobodo tiska!

In še v nečem prihaja do popolnega soglasja. Vsi si želimo mir in vsi se bojimo nasilja.

Do preloma pa je slej ko prej moralo priti na točki, kjer sta si oba navidez enotna, v bistvu pa so njuni interesi vendarle protislovni: na nadvse pomembnem nacionalnem vprašanju.

Partija nacionalne interese podreja svojim ideološko političnim. Poleg tega pa življenjski interes partijske politične elite in slovenstva ni enak in istoveten. Življenjski interes te elite je v tem, da ostane na oblasti, tudi če za to žrtvuje določene življenjske interese slovenskega naroda, medtem ko jo pritiski, za katere je ta narod najbolj občutljiv, zlasti ekonomsko izkoriščanje, neposredno sploh ne prizadevajo. In prav na tem področju je prišlo do razkola. Temeljna značilnost obnašanja slovenske politične elite v zadnjem obdobju je stalno popuščanje vsem

pritiskom svojemu birokratskemu nadrejenemu centru v Beogradu na račun Slovenije, ki se kaže v naslednjem: devizna zakonodaja, soglasja k spremembam zvezne ustave, pristanek na uvedbo izrednega stanja na Kosovu, pošiljanje naših miličnikov in rezervistov na Kosovo itd. Varovanje lastnega položaja v strukturi oblasti je za to elito očitno bistveno bolj pomembno kot življenjski interesi slovenskega naroda. Slovenski narod temu vodstvu še vedno verjame oz. mu je verjel na besedo, ker mu zaradi želje po miru želi verjeti. Toda to stanje ne more trajati v nedogled.

SDZ, kot tudi drugi udeleženci v alternativni, statusa quo ne more sprejemati, tudi v sedanjí navidez bolj demokratični preobleki, ker bi sicer zgubil smisel svojega obstoja in cilja: odpraviti monopol partijske oblasti, brez česar je rešitev iz krize oz. regeneracija družbe in rešitev slovenstva nemogoča. To pa bo nujno pripeljalo do konfrontacije, v tem smislu, da bodo v javnem življenju lahko soodločali tudi drugi politični subjekti ne glede na voljo partije. Šele to pomeni odločilni premik. Ta odločilni premik pomeni tudi konec real-socializma. Pa ne ideološko, saj je ideološko že mrtev; pač pa na praktični ravni. V odporu proti temu premiku se bosta verjetno združila tako slovenska elita kot zvezni partijski center. Slišali smo že svarične glasove o grozeči nevarnosti izjemnih posegov v naše družbeno življenje od zunaj z nepredvidljivimi posledicami, za katere partija ne bo prevzemala odgovornosti.

Partija je še vedno v stanju, da z eno potezo zbrše ves t.i. demokratični razvoj v Sloveniji. Ze zato, ker je samo površinski in se monolita partije sploh še ni dotaknil. Toda s tem svojega položaja ni niti za las spremenila in se niti za korak približala izhodu iz krize. V nadaljevanju sedanje krize pa tudi sama ne bo mogla preživeti. Sedanjo agonijo lahko le še določen čas podaljšuje, seveda s strahotnimi posledicami za slovenski narod. Dolgoročno pa nima nobenega upanja, saj je real-socializem svojo zgodovinsko bitko že izgubil in to na svetovnem prizorišču.

Problem demokracije je dejansko problem partije, pa tudi paradoks njenega preživetja. Če hoče preživeti, se mora poistovetiti z interesi slovenstva. Če pa to naredi, ni več real-socialistična partija, in kot takšna nesprijemljiva za svojo nadrejeno partijsko centralo.

Naš demokratični podvig tako ni upanje zoper upanje, pač pa realizem, oprt na neizbežnost družbenega razvoja. Ta se nam bo seveda odprl le ob našem polnem sodelovanju v tem razvoju, kar pomeni nujen konflikt s partijskim monolitom, ki se danes skriva za SZDL. Sodelovanje v SDZ zato ni mesto za kariero, ni iskanje možnosti za osebno uveljavljanje, pač pa prav nasprotno, pripravljenost na žrtve za ideale, v katere verujemo: za vzpostavitev človečnosti človeka, ki je ni brez svobode.

Foto: Gorazd Šinik

Foto: Gorazd Šinik

Tone Peršak

Amandma za politični pluralizem

Sleherna ustava in tako tudi veljavna Ustava SR Slovenije predstavlja bolj ali manj konsistenten sistem in kot tak sistem pomeni ustava idejni, pravni (lahko tudi etični) ideelni model države kot sistema. Iz ustave je potemtakem razvidno, kako je država zgrajena, na čem ta zgrajba temelji, kako so v njej opredeljene pravice in dolžnosti državljanov in kakšne so omejitve za uveljavljanje njihovih težej in idej. Ravno zato je ustava oblikovana kot neke vrste mreža: vsaka določba je kot eden od vzlozov te mreže neposredno ali posredno povezana vsaj še z nekaj določbami, ki potrjujejo ali zanižajo možnosti oziroma še stopnjujejo ali relativizirajo omejitve, ki izhajajo iz te določbe. Vse to velja, kot rečeno, tudi za slovensko ustavo, ki je trenutno v postopku spreminjanja. Zato bo najbolje, da svoj trditveni ilustriram prav s primerom iz nje. Vprašanje, ki me tokrat posebej zanima, je vprašanje o tem, v kolikšni meri slovenska ustava že omogoča resnični politični pluralizem oziroma, ali je potreba te možnosti - glede na že doseženo stanje slovenske družbe - še lažje odpreti z ustreznimi amandmaji. Da bo vse skupaj bolj razumljivo, je treba začeti z dvema opombama:

nutka Amandmajev k Ustavi SR Slovenije, objavljenega v Delu in Poročevalcu Skupščine SR Slovenije, je predlog, naj bi s posebnim amandmajem nedvoumno zapisali v ustavo pravico do združevanja na politični osnovi in pravico do delovanja takšnih političnih organizacij, bil v Ustavni komisiji Skupščine SR Slovenije že obravnavan in v Skupščini tudi že podprt. Vendar v sam Osnutek ta predlog še ni uspel prodreti. Pri tem je treba povedati, da je ob manj artikuliranih političnih pomislekih najpogostejši »pravniško idealistični« ugovor zoper ta predlog, češ da bi s posebnim poudarjanjem pravice do združevanja na politični osnovi sedanjo univerzalnost in širino člena 210 zožili in po nepotrebnem razvrednotili. Člen 210 se namreč glasi takole: »Zajamčena je svoboda združevanja in svoboda zborovanja ter drugega javnega zbiranja.« Na prvi pogled je gotovo res, da ta člen dovoljuje kakršnokoli združevanje in torej tudi združevanje na politični, verski, spolni in vsakršni drugi osnovi, če ga seveda beremo zunaj konteksta nekaterih drugih določb.

Kakor hitro pa vzporedimo ta člen s členom 149, v katerem med drugim piše, da pravic in svoboščin »ne sme nihče uporabljati, da bi spodkopaval temelje socialistične samoupravne demokratične, z ustavo določene ureditve,« uvidimo, da je s tem členom že onemogočena ena osnovnih postavk političnega pluralizma, to je pravica političnih organizacij do avtonomnih političnih programov. Edini program, ki je ustavno dovoljen, je program »socialistične samoupravne, demokratične« družbe. Tak program pa zastopata že dve obstoječi politični organizaciji: ZK in SZDL kot ustavno opredeljena koalicija in hkrati nadorganizacija vseh družbenopolitičnih (sindikat, Zveza združenj borcev, ZSMS) in političnih organizacij (ZK) ter strokovnih društev. Na ta način člen 249 v celoti zanika možnosti za združevanje na politični osnovi, ki jih sicer načelno omogoča člen 210, razen seveda za omenjene organizacije, katerih skupni program je sežet v citirani določbi člena 249. To je še tem bolj jasno, če preberemo tudi uvodni del Ustave SR Slovenije z naslovom Temeljna načela. Ta Temeljna načela pomenijo »podlago in smer za razlago ustave in zakonov«, torej tudi kriterij za razlago člena 210. In v luči teh Temeljnih načel člena 210 nikakor ni mogoče razlagati, kot da omogoča tudi združevanje na politični osnovi. Če v prvem poglavju Temeljnih načel je eksplicitno poudarjena ne le prednost, temveč tudi zaščita (pred vsemi drugimi možnimi političnimi programi)

Foto: Gorazd Šink

programa ZK. Ta program je tu in enako v drugem poglavju in v vseh ostalih uzakonjen kot program družbe v celoti. Najbolj pa je to razvidno iz desetega poglavja, v katerem je ZK uzakonjena kot »vodilna idejna in politična sila«, ki naj usmerja delovanje vseh drugih sil v družbi, od posameznika do raznih organizacij, in ki mora biti na čelu vseh drugih v SZDL, v okviru katere naj se odvija vse, kar je mogoče zajeti s pojmom politično delovanje. Edini resnično dovoljeni program, ki je norma in kriterij za vse druge programe, je program ZK. Zato je seveda treba kot zgolj sprevedanje označiti trditve, da člen 210 omogoča dejanski politični pluralizem, če pri tem ta, ki to trdi, ne pristane na radikalne spremembe člena 249 in na črtanje ali vsaj odločno skrajšanje in prilagoditev Temeljnih načel. Spremembe v tem smislu (dopolnitev člena 210, okrajšavo člena 249 in črtanje oziroma temeljito redukcijo Temeljnih načel) je Ustavni komisiji Skupščine SR Slovenije in Skupščini predlagal Zbor za ustavo.

deloval v praksi, zelo raznolike in nekateri še vedno vztrajno ponavljajo pogoje in omejitve, zapisane v členu 249 in v Temeljnih načelih Ustave SR Slovenije. Ravno zato nas tudi ne sme čuditi, zakaj omenjeni predlogi, kljub podpori v Skupščini, še niso prodri v Osnutek amandmajev. Tem bolj je torej pomembno, da dobijo čim več podpore v javni razpravi.

Zakaj so takšne spremembe nujne? Najprej zato, ker je rahlo odjuge, ki smo ji trenutno v Sloveniji priče, lahko prav kmalu konec; na primer po izrednem kongresu ZKJ. In, če bo vse to vendarle pisalo v ustavi, ono drugo pa bo črtano iz nje, bo pluralizem vsaj težje onemogočiti. Nadalje so te spremembe pogoj za to, da bodo

lahko nove politične organizacije vsaj približno enakopravno nastopale in delovale ob volitvah 1990; da bodo lahko predlagale svoje kandidate ali podpirale tiste, ki se jim bodo zdeli najustrežnejši in da bodo kandidati lahko res svobodno oblikovali svoje programe. Ne nazadnje bo ustava s takšnimi spremembami končno tudi usklajena z zahtevami mednarodnih dokumentov, ki smo jih sicer (v Jugoslaviji) že sprejeli in v imenu katerih radi navdušeno kritiziramo nekatere druge države in režime, ne da bi bili sami svoj sistem uskladili s temi dokumenti. Še posebej pa so te spremembe za vso Jugoslavijo pomembne zato, ker jih zahteva tudi združena Evropa (EGS) kot pogoj za to, da sploh lahko začne-

mo upati, da bi nemara lahko kdaj postali polnopravni del te Evrope. Povedati pa je seveda treba še to, da bo izid teh prizadevanj nedvoumno pokazal, kako resno mislijo vladajoče sile s svojim zavzetjem za pluralizem in demokracijo. In, če mislijo resno, in, če bodo dopustile takšne spremembe ustave, in, če bodo drugo leto volitve vsaj, kolikor je glede na dane možnosti (zvezna ustava) že mogoče, demokratične, neposredne in tajne (demokratične in neposredne tudi v postopkih kandidiranja), potem je še mogoče upati, da bo v novih političnih razmerah mogoče izboljšati in tudi uveljaviti takšno novo slovensko ustavo, kakršno si menda vsi želimo.

1. Politični pluralizem, seveda brez kakršnihkoli privednikov in aprinornih pogojev, pomeni takšno ureditev družbe, v kateri se ljudje, ki zastopajo določene politične ideje in na osnovi teh idej oblikujejo samostojne politične programe, lahko legalno združujejo v organizacije (stranke, zveze in društva), preko katerih nato poskušajo uveljaviti svoj program (volitve) in ga tudi uresničiti (prisotnost v parlamentu, pridobivanje ljudi preko medijev itd.). O resničnem političnem pluralizmu potemtakem lahko govorimo samo tam, kjer je dovoljeno takšno združevanje in oblikovanje programov ter delovanje za uresničitev teh programov, ne da bi bilo treba pred tem pristati na kakšne posebne pogoje; npr. na to, da morajo imeti vsi ti programi določeno skupno osnovno (skupni imenovalec), da lahko vse organizacije delujejo samo v okviru neke skupne organizacije, ki mimo ustave določa pravila politične igre ipd. Za politični pluralizem veljajo v večini primerov samo naslednji pogoji: vse politične organizacije morajo imeti načeloma enake možnosti delovanja (tudi ta, ki je trenutno na oblasti, ne sme spreminjati teh pravil), svoj položaj v družbi (večino v parlamentu ipd.) si morajo vse zagotavljati na isti način (na volitvah) in s svojim delovanjem ne smejo onemogočati delovanja drugih itd.

Foto: Gorazd Šink

2. Kot je razvidno iz Poročila o odprtih vprašanjih..., ki je del Osnuteka amandmajev k Ustavi SR Slovenije, objavljenega v Delu in Poročevalcu Skupščine SR Slovenije, je predlog, naj bi s posebnim amandmajem nedvoumno zapisali v ustavo pravico do združevanja na politični osnovi in pravico do delovanja takšnih političnih organizacij, bil v Ustavni komisiji Skupščine SR Slovenije že obravnavan in v Skupščini tudi že podprt. Vendar v sam Osnutek ta predlog še ni uspel prodreti. Pri tem je treba povedati, da je ob manj artikuliranih političnih pomislekih najpogostejši »pravniško idealistični« ugovor zoper ta predlog, češ da bi s posebnim poudarjanjem pravice do združevanja na politični osnovi sedanjo univerzalnost in širino člena 210 zožili in po nepotrebnem razvrednotili. Člen 210 se namreč glasi takole: »Zajamčena je svoboda združevanja in svoboda zborovanja ter drugega javnega zbiranja.« Na prvi pogled je gotovo res, da ta člen dovoljuje kakršnokoli združevanje in torej tudi združevanje na politični, verski, spolni in vsakršni drugi osnovi, če ga seveda beremo zunaj konteksta nekaterih drugih določb.

— iz dveh teles — ki biološko proizvajajo — poraja — novo enostavno telo: otroka. — Kloniranje, razbijanje in nadomeščanje družine z družbenimi ustanovami — v radikalnem socializmu in nacizmu — vodi v konstruiranje novega temeljnega praeotnega nedeljivega telesa: Razreda, Družbe, Naroda ali pa v radikalno netelesnost, v zgolj pogodbeno anarhistično nolvoleičarsko singularnost. Zdi se, da sta oba cilja nedosegljiva; da sta že zamišljena kot nasilno konstruirana spačka, ki dejansko zamejnjujeta organskost z mehanskostjo.

Verjetno pa je meja njegovega pacifizma nenehna vojna z naravo. Ker je narava njegov osnovni sovražnik in obenem tisti, ki ga oskrbuje s snovjo, od te - surovin, energije, zraka, hrane itd. - pa je odvisen, se prenaša problem preživetja oz. vojne in miru na novo raven: načelno stran od mednacionalnih bojev. Ti boji izpričujejo le človekov arhaizem.

14. Prenos značilnosti družine na narod, utemeljevanje socialne nacionalne skupnosti na narorenem, na izvirnem jezikovnem kot svetem — sveta Domovina kot enotna, sveta Zemlja, Kri, Telo, Bit — je redukcija sestavljenega na primarno, voljenega na dano, svobodnega na usodno.

Zavedajmo pa se, da bomo ostali ljudje do konca tudi arhaični. Odloča le, ali znamo posamezne nivoje med sabo (raz)ločevati ne le kot zaporedna zgodovinska obdobja zorenja od državljanske vojne k planetarni enotnosti, ampak tudi kot koeksistirajoče - sinhrono - a diferencirane strukture, ki jih marsikdaj ni mogoče z razumom in pogodbeno uskladiti.

ne narava ne moreta odpovedati; življenje samo temelji na nji. Prav v tej točki je življenje najbolj problematično: zločinsko. Človekova zrelost se kaže v tem, da to zločinsko sprejme kot svojgo usodo, a jo skuša omiliti s pristankom na vero v onkrajsetno moč, v življenje, ki ni od tega sveta; in s pristankom na božji nauk, ki uči distanco od predajanja tosvetnim silam kot hudčevskim, svetemu življenju na-rodov in subjektov, ki ne čutijo in ne priznavajo meje med sabo in absolutnim. Iz tega pristanka sledijo različne samoomejevalne človekove morale. Za Evropejce prideta v poštev grška in krščanska oz. njuna sintetična civilna redukcija v humanizmu.

ND, ki ima za vsebino CD, ohranja le nekaj značilnosti telesnosti kot enotnega corpusa; čim manj, da je pač čim večja svoboda delov in posebnosti. Država ali nacija se kaže kot živo človeško telo v skrajnih primerih ogroženosti: ali v primeru notranje državljanske vojne ali v primeru napada od zunaj. Ker pa je državljanska vojna trajna nevarnost

16. Idealno nedeljivo telo - bodisi osebno individualno ali na-rodno ali razredno ali cerkveno avtoritarno - ne dopušča notranjih diferenc, posameznosti, različnosti, posebnosti; oz. nasilo jih reducira na najmanjšo možno mero. S tem blokira razvoj človeške ustvarjalnosti. Ta namreč izvira iz razmaha posebnega, iz selskosti in svobode najmanjših delcev; celo iz naključij. Zato je filozofija singularizma v bistvu filozofija naključnosti, radikalnega anarhizma. CD oz. kapitalizem, ki sta nastala kot nova možnost človeškega rodu, kot red v različnem, kot sistemska teorija, kot maksimalna dife-

TRIBUNA

IZ PORAZA V PORAZ - DO KONČNE ZMAGE!

TOVARNA POHIŠTVA
AJDOVSCINA

V SALONU POHIŠTVA
V PRIZIDKU
VEČNAMENSKE
DVORANE PPC
GORENJSKI
SEJEM KRANJ
LIPA
POHIŠTVO

ZA PRIJETNO POCUTJE
V VAŠEM DOMU

SE PRIPOROČA
MLIN
V PREDOSLJAH
JOŽE DOLHAR

ALARM

Kranj Tomšičeva 36, tel.: 47-278

Na zalogi imamo:

IR senzorje - senzorje za vklop luči - stanovanjske alarmne naprave na baterijsko napajanje - sirene vseh vrst - spray sirene za starejše občane - avto alarmne naprave - kovčke za prenos denarja - alarmne centrale - mini jeklene trezorje...

Alarmne naprave vam tudi strokovno montiramo in vzdržujemo!

Gorenjska kmetijska
zadruga
**TZO SLOGA
KRANJ**

KMETOVALCI!

Obveščamo vas, da smo za področje Gorenjske pričeli s servisiranjem in odpravljanjem napak na vseh SIPOVIH kmetijskih strojih

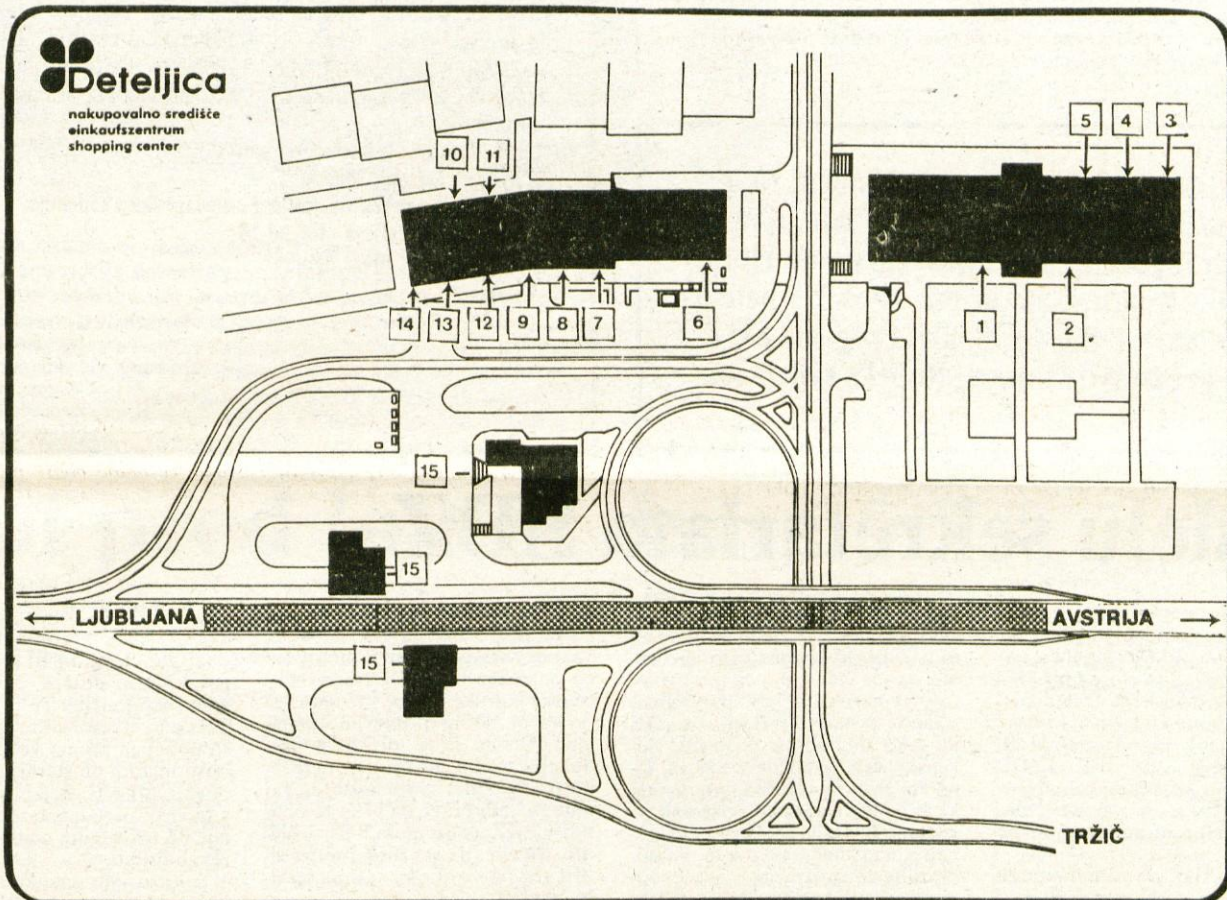
v garancijskem roku ali izven njega.

Dobro smo založeni z rezervnimi deli!

Za morebitne napake v garancijskem roku se obrnite na našo prodajalno kmetijske mehanizacije v Kranju, Cesta 1. maja 65, tel. (064) 35-032 ali 35-750, lahko pa tudi neposredno na izvajalca servisa:

Kozelj Slavc, Hotemaže 16, 64205 Predvdor, tel. (064) 45-572, vsak dan od 7. - 10. ure.

V času razstave mineralov in fosilov bo odprt
trgovski center Deteljica : sobota 13.5. od 8^h do 19^h
Vabljeni v Tržič nedelja 14.5. od 8^h do 13^h

1	PEKO, TOVARNA OBUVTE, Tržič, obutev	9	ALMIRA, ALPSKA MODNA INDUSTRIJA, Radovljica pletenine
2	ŽIVILA, TRGOVSKA IN GOSTINSKA DO, Kranj bistro	10	Ješe, Krize otroška obutev in ekspres popravilnica
3	NOVOST, OBLAČILA, konfekcija	11	KOMPAS, Jugoslavija Duty Free shop
4	TEKSTIL, PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE, Ljubljana tekstil	12	ROMIH, Tržič, trgovina z jeansom
5	TOBAK, TOBAČNA TOVARNA, Ljubljana trafika	13	TOKOS, TOVARNA KOS IN SRPOV, Tržič kose, srpi in orodje
6	MERCATOR, KMETIJSTVO INDUSTRIJA TRGOVINA, Ljubljana bife samopostrežna trgovina	14	ZLIT, ZDRUŽENA LESNA INDUSTRIJA, Tržič pahištvo
7	ELKROJ, PROIZVODNJA MODNE KONFEKCIJE, Mozirje konfekcija	15	PETROL, Ljubljana restavracija bencinska črpalka duty free shop
8	BPT, BOMBAŽNA PREDILNICA IN TKALNICA, Tržič posteljina		

PRODAJNA AKCIJA MURKE
od 13. - 27. maja

S SVILANITOVIM FROTIRJEM NA POČITNICE

v poslovalnicah:
MODA, PIKA in M ŠPORT RADOVLJICA
PLETNA BLEĐ
SU UNION JESENICE
DEKORATIVA LESCE

UGODNE CENE • VELIKA IZBIRA
NOV PROGRAM ZA PLAŽO

